

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Capvt III

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

fundatur in huiusmodi doctrina.

Et quodam sanctificantiem se quod necessario praeparatur
ntem ad visionem beatificam sine praeparatur ut vita realis
hs spiritualis e premium principum visionis Dei inae saltem
ut propria dispositio ad illam, ac providere nos supra vi sumus
note dispositiones h rigorosa sed lato sumpta prout significat
aliquid necessario praeparatum ad visionem Dei e necessario con-
nexum, qd nobis sufferebat ad vram propositum. potius etiam
afferri duo q obiectiones qua ex supra dicitis facile solvi poss, eas
cum suis resolutionibz habes apud Salas tom. j. in jnam dca tract.
j. disp. 2. tit. 2.

Ex supradictis colligitur visionem Dei ee tapite
speculationis ut nulla virtute creata vel creabilis pot ee caa
p principalis illig hnt Deus ut caa principalis e hmen gloria
ut caa intrinsecas post illam consuetudine caare.

CAPIT. III

An visio Dei possit a Deo fieri sine con-
cursu intellectus?

Supponendum e illatum active concurrere ad visionem Dei
est qd actus vitalis e id quo vivunt, scilicet se movent ab in-
structione visio. a. Dei enim ut illatio e actus vitalis, pte-
rea idem est qd ita se hnt illig ad illuminationem spiritualem atq ad
visionem Dei, sicut se hnt voluntas ad volitionem spiritualem,
atq voluntas active concurrunt ad volitionem spiritualem,
ut constat ex Concilio Trid: sess. 6. can. 4. vbi anathema
dicitur ei qui dixerit liberum arbitrium a Deo motum e
existentium nihil cooperari assentiendo. Deo excitanti atq
vocanti, quo ad obtinendam beatificandi graam se disponit,
atq praeparat, neg hoc dissentiri si velit, sed veluti in hca maxime
quodam nihil olo agere merez passivi se habere. dem con-
stat ex cap. 5. eundem sessionis vbi definitur hoim graa exci-
tanti atq eduvanti liberi assentiendo e cooperando disponi
ad beatificationem ita ut neg hoc ipse nihil agat infrascriptam
illam recipiens.

Quod si dicas concilium solum ille qd liberum
arbitri-

arbitrium respectu superioris consentit agens ut quod
potest auxiliari Dei in se receptum, sicut aqua per calorem
in se receptum ad ignem calefit, licet ipsa immediate vere
nullo modo influat in calorem.

Contra e, qd si hoc est verum, nullus actus volun-
tatis est in eius potestate, & consequenter nullus actus volun-
tatis est liber, ut patet, & per consequens nec bonus, aut meritorius
nec malus, aut demeritorius. Deo contra e, qd si bene concilium
diceret liberum arbitrium cooperari Deo vel eius gratia e, auxi-
liis patet: qd liberum arbitrium nihil operaretur, & nec gratia
Dei cooperaretur, qd cooperari necessario supponit operari.
Denique contra e, qd Concilium cap. ulto aperte docet liberum
arbitrium in volentem recipere, motionem Dei sed etiam illi coope-
rari, ex his igitur constat etiam illud, actus, concurrere
ad visionem Dei cum, ut diximus, eadem ratione, illeque coactus se
habet ad visionem Dei e illationem supernaturalem que ratione voluntas
sed se habet ad voluntatem supernaturalem.

Supponendum e, qd illud ad visionem Dei sicut
& voluntas ad actum suum concurrere, non solum concurrunt activo
sino in genere eae efficientis, ut constat ex supradictis, sed etiam
concurrunt substantivis, sive in genere, eae materialis, sicut enim in-
tellectus visionem tanquam eae materialis e substantiva, substantia,
de quo non videtur potest dubitari, ac prout quando quaeritur
utrum visio Dei potest fieri absq; concurrente illius, hancmodi con-
trouersia potest illigi non solum de concurrente activo, sed etiam
de concurrente substantivis, & de utroq; infra dicendum erit.

Supponendum e, qd in quatuor actionibus sive
actibus vitalibus, ut e illud e volitio, dilectio, iudicium, alterum e
procedere ab ipso vivente, alterum e tendere in terminum
sive in obiectum, nempe ipsum percipiendum vel appetendum. hoc qd
e de predicamento qualitatis, illud de predicamento actus
onis, utrum. ac hoc ab illo ex natura rei distinguitur, sicut
vixta eandem sententiam generaliter distinguitur a se genitorum
nativitas e augmentatio a suo termino, qui potest remanere
etiam sine illo vel ab illo distinguitur a parte rei, infra
constabit.

Advertendum e solutionem priorum controuersia-
rum pendere ex illa alia: an actus visionis Dei recipitur distin-
guatur ab actione per quam procedit ab illius, qui diffi-
cultas conuenit cum illa: an actus illius recipitur distinguitur
ab

ab actione per quam fit, inquam illa: an actus ille, volun- 12.
tatis, & alterius similis potest vitalis s. e. e. quoad rem pro-
sentem eadem via omnium actuum procedentium ab huiusmodi
potentia vitalibus; ex natura rei distinguitur ab actione per
quam proceditur, quamvis a. hoc controversio ad Philoso-
phos maxime pertinet, quoniam in illo, quatenus comprehendit
actus naturalem ille & voluntatis, pertinet etiam ad Theologos
hec solutio pendet ex decisione illius, deo e re natura
hic definimus, an actus visionis Dei sine potest: an actus ille
& voluntatis, ex natura rei distinguitur ab actione, per quam
fit a sua potentia vitali, s. idem e atque querere. an actus
ille & voluntatis, extrinsece importent actionem per
quam procedunt a potentia vitali ille aut voluntatis, postea
per ex definitione huius controversie facile erit de re
proportata iudicare.

Dico primo. visio Dei seu quilibet actus ille
& voluntatis extrinsece importat actionem per quam procedit a
sua potentia vitali. & hoc e manifesta sententia Aristoteli, ut infra
passim e etiam S. Thome 1. parte q. 74. art. 1. ubi ait de
veritate conceptus corporis ee, ut procedat a consequente. q. q. de
veritate art. 2. in 5. ubi assent de illigere creatum pro-
prie loquendo ee q. d. d. dicere atq. in ratione atq. factu atq.
dicendi in actu inflexum produendi verbum, vnde
etiam prima parte q. 74. art. 1. ad 3. ait in actu dicendi
instinctu habitudine originis, proterea 2da 2da q. 23. art.
2. docet actum charitatis in nobis n. pot ee ab extrinseco
sine actu concurre voluntatis nra s. sic probat: amor
de sui nra e voluntarius & implicat contradictionem dili-
gere n ee voluntarium, sed contra rationem voluntarii e ut
h. ut a principio intrinseco & implicat actum charitatis
ee a solo principio intrinseco & de mente S. Thome e
q. actus charitatis e per consequens omis actus voluntatis
de ille extrinsece procedat a potentia vitali ille aut volun-
tatis. idem tenet Petrus Arenal tom. 1. in 1. part. disp.
19. cap. 3. Animbr. in 3. lib. de h. cap. 8. q. 1. art. 3.
pro nobis etiam facit cois sensu Peripateticorum in hb. 2.
Ethic. cap. 10. e cois sensu interpretem h. qui in predi-
camento actionis inveniunt actionem in actionem brachyante
& immanentem, cuiusmodi volunt ee oes actiones e voluntas,
imo e sensus. idem docet Medina 1. 2da q. 3. art. 2. Barner q. 15.
art. 2.

art. 2. concl. 3. Suarez j. parte summa Theologicae lib. 2.
de attributis cap. 11. num. 7. Canariensis j. partes p. 2. art. j.
disp. 4. parte j. 22. e. alij recentiores, eadem th. conelicio e. con-
tra multos dicentes illationem e. reliquos actus vitales e. de genere
qualitatis, n. a. e. actionem nisi grammaticalem, hoc e. synaf-
catam verbo actionis, cum th. revera n. sit actio sed tm vera qua-
litas, inter eos. a. qui d. docent e. Scotus in 3. dist. 3. q. 6.
e. alibi, Durandus dist. 27. q. 4. Ferraricus lib. 2. contra
gentes cap. 2. Saretang j. partes p. 79. art. 2. e. alibi.

Ita conelicio ex his jmo, nempe lib. 10. Ethic. cap.
3. ubi ait operatio virtutum, quas certum e. e. actus vitales,
ut e. ois volitio e. illatio, n. e. qualitates, cup. a. quando vir-
tutem n. jomo considerare nisi in actione vel in qualitate
tendentia voluntatis in obtin. bonam aut arte, in eadem quali-
tate e. actione per quam illa fit. Atles negando operatio vir-
tutum e. qualitates manifeste significat illas e. actiones,
quando th. Philosophus docet operatio virtutum n. e. qualitates,
hoc n. dicit ut significet illas n. e. illa raba. qualitates, cum
ois actio e. ois influxus sit in aliquam terminum vel effectum
ab ois actus voluntatis e. illatio que alteri similes pota mani-
feste dicit tendentiam pota virtutis in obtin. que tendentia e.
qualitas, nec ut ostendat in quib. actibus voluntatis hinc vir-
tutis propter actionem qualitatis extrahit ineluti racionem actionis,
ita ut operatio virtutis n. sit mea qualitas, sed qualitas cum
actione per quam ea fit. Idem probari pot. ex alijs locis eius-
dem Philosophi, ut lex 3. de hia ff. 28. ubi docet sentire
e. motum affectu e. similem ipsi, dicere e. illigere, quibus
verbis significat sensationem e. illationem ita dicit modum
e. actionem ut comprehendat etiam eius terminum, sicut e. actio
illa duo comprehendit, proterea in prolocutionis cap. 5. q. d.
de opere e. pati inter actiones enumerat delectari e. cognoscere
tari, atque electio e. contritio e. actus vitales sicut e. illatio e.
volitio e. eorum oram e. eadem ois raa. deniq. in notis mani-
feste faciunt duo alia loca ex eodem Philosopho allata a
Sonnobro. loco citato. albertum e. lib. 3. de hia ubi illationem
enumerat inter actiones, albertum e. lib. 12. Metaph. ubi ex eo
quod illatio n. derivat a corpore ostendit dari in nobis ali-
quam actionem a corpore absolutam.

2do pot. ex Conclio Sret. sen. 6. cap. 10. ubi definit
liberum arbitrium. ostentando cooperari graa, quib. verbis
signifi-

significat actum emittendi gratia ee actum cooperandi, & con- 13.
sequenter rationem actionis inthedi in actu voluntatis, siquidem
cooperari inthedi queream & actionem & scis. 19. cap. 9. ubi
contritus, dolor, & detestatio de peccato commisso, dicitur motus
atque si actus voluntatis ut e contritus, detestatio & dolor n
includeret etiam actum n potest simpliciter & absolute,
sive modo qui necessario e identificatus cum actione. addi
p. S. Regalibus qui saepe voluntatem, id e, velle, sine voluntatem
appellat animi motum.

Terio p. conctis rade; qd si actus vitales nempe
illius e voluntatis n inuoluit etiam actum actionem sine
in eorum recedit si distinguuntur ab actione per quam fit &
procedit a pota vitali sequenter quatuor manifesta absurdas.
primum e nullam dari actionem moralem foaliter & imme-
diate bonam vel malam. Eum e nullum dari actum meri-
torium vel demeritorium. 3. triam qd cum illis manifeste con-
uincitur e nullum actum virtutis ee foaliter, & immediate
bonum & consequenter nec vllum actum vitij ee foaliter & im-
mediate malum. 4. tum e nullum actum virtutis aut vitij
e foaliter & immediate liborum qd e contra eorum sententiam.

Primo. as p. requi primum absurdum: qd si actus illius
vite vno Dei sine actus voluntatis ut e actus moralis quo-
rum ut diximus e eadem via ita, fit per actionem a se distinctam
vel actio illa e foaliter & immediate, bona vel n e bona foaliter
n e bona foaliter & necessario tendit in bonum honestum gra-
tia sui ipsum appetendo, & per consequens eadem actio vere e actus
moraliter bonus, cum actus moraliter bonus nihil aliud sit quam
tendit in bonum honestum gra- tia sui, ut admittunt ad uerarij,
sive deus ante appetitij boni honestitatis ita falsum est
actum moralem bonum fieri per actionem a se distinctam.
si vero dicitur actionem illam per quam fit actus moralis bonus
n e foaliter & immediate bonam, ut tenentur asserere aduerrarij,
necogantur admittere actum moralem bonum ee identificatum
cum actione, per quam fit, qd ipsi pernegant; hic appor. actus mo-
ralis bonus n ee in se immediate bonitatem foalem ut n sit
immediate liber e bonitas foalis debeat ee foaliter & immediate
libera & si actus moralis sit bonitatem foalem necessario eam
habet, vel particeps mediate ab ipsa actione, per quam fit, cum nihil
aliud prius sit a quo illam participare potest, atque actio per
quam fit actus moralis, ut ostensum e, n ee in se bonitatem
foalem

foalem cum n̄ sit bona, foaliter & nullo acty moralis p̄
 habere bonitatem foalem vel n̄ eē bona formaliter aut ex foa-
 liter mali, cura sit eadem ois rāo acty moraliter boni & acty
 moraliter mali quoad rem presentem. qd. a. acty moralis
 boni debeat eē boni vel immediate vel mediate, siā habere
 bonitatem vel foaliter & immediate, vel eam habere foa-
 liter mediate, & participare ab alio qui eam h̄t intrinsece
 immediate, n̄ p̄p̄no ex ima. Ede tractat̄ de acty huma-
 nis, imo per se p̄t̄, p̄terea constat ex cogi si per possibile vel
 impossibile, acty moralis boni eēt impedit̄ ab alio actu volun-
 tatis indifferente, ita ut n̄ eēt liber nisi immediate, & dependen-
 ter ab illo, profecto acty ille impedit̄ nullo modo habet boni-
 tatem foalem, sicut eēt boni moraliter & similiter nullo acty
 moralis p̄ habere bonitatem foalem, cum p̄ sit in se immedi-
 ate liber, sed t̄n mediate & dependenter ab actione per quam
 fit, quā nullam h̄t bonitatem foalem neq̄ immediate neq̄
 mediate.

Quod a. nullo acty moralis sit immediate vel
 foaliter liber si distinguatur ab actione per quam fit, in quo
 nititur n̄ conclusio probat̄ p̄t̄: q̄ si acty voluntatis de se
 acty moralis distinguatur ab actione per quam fit nullus
 e acty voluntatis cuius acty negat̄ pot̄ componi vel uniri
 cum oibz praequisitis ad ipsam actum, siquidem neq̄ per abso-
 lutam. Obi pot̄ negat̄ actus voluntatis p̄t̄ componi cum ip̄a
 actione per quam fit a voluntate, alioquin effecty pot̄
 simul fieri & n̄ fieri, simul eē & n̄ eē, ut per se p̄t̄, qd. e
 ois impossibile. & nullo acty voluntatis erit foaliter & immedi-
 ate liber cum de rāo eius qd. e foaliter & immediate libe-
 rum sit ut cum oibz praequisitis ad ipsam pot̄ componi ne-
 gat̄ eundem qd. e foaliter & immediate liberum, ut suppono
 cum negant̄ qd. p̄p̄no p̄p̄no eē & asserant̄ qd. distinctio-
 nem inter actum vitalem & actionem qua ille dependet a
 pot̄ vitali, contra quos solus solus agimus in presentia,
 neq̄ e. h̄t disputat̄ contra ponentes p̄p̄no p̄p̄no qd.
 qd. h̄t impugnari & alij argutis, nimirum eandem p̄p̄no p̄p̄no
 mnam eē destruens, qd. p̄p̄no ad imam d̄e.

Ex his igitur constat nullam dari actionem
 siue actum moralem foaliter & immediate bonum, si actus
 vitalis distinguatur ab actione per quam fit, imo sequit̄
 nullam actum moralem neq̄ foaliter immediate neq̄ foaliter
 mediate.

mediatē ēē bonum, qd n̄ fit ēē foaliter ē immediate bonum 34.
 cum n̄ ut foaliter ē immediate liber si sit distinctus ab actione
 per quam fit) ut supra ostendimus, neg p̄t ēē bonū foaliter me-
 diate, cum neg ab actione per quam fit neg aliunde possit
 mediata participari bonitatem foalem, ac p̄inde si illa opera
 vel actus moralis sit bonus erit bonus tū mediater, ut est actus
 virtutis imperatus ab actu indifferenti, & a eum necessario conse-
 quens. qd a. diximus de actu bono applicandum ē etiam actui
 malo, cum huius ē actus boni ut eadem oīo rāo, ac p̄inde nul-
 lus oīs erit actus moralis foaliter bonus aut foaliter malus si
 oīs sit aduersionorum sententia avertentium actum vitalem
 distingui ab actione per quam fit fit.

Item vero p̄t nullum dari actum meritorium vel
 demeritorium, qd ē eodum absurdum concipiens ex distinctione
 actus vitalis ab actione per quam fit. sic p̄t. qd actus merito-
 rius debet ēē aut foaliter ē immediate bonus aut certe bonus
 foaliter mediate ē dependenter ab alio actu foaliter ē imme-
 diate bono, atqui si actus vitalis distinguitur ab actione per
 quam fit nullus actus moralis fit ēē foaliter bonus immediate
 neg mediate ē nullus erit actus meritorius vel demeritorius
 si actus vitalis distinguitur per ab actione per quam fit. Maior
 supponitur ex jma dōa, ē satis p̄t ex eo qd certum ē ē igit
 homine rāo videtur ēē manifestam, nempe rāoem meriti vel
 demeriti tanquam passionem consequi ad bonitatem foalem
 vel foalem malitiam actus, ac p̄inde actus meritorius vel demer-
 itorius debet ēē bonus inue malus foaliter aut ex se ē immediate
 aut certe dependenter ab aliquo alio actu ex se foaliter bonum
 vel malum inue ab eo dependat immediate tūc mediate, cum
 in rebus n̄ possit dari processus in infinitum. Minor a. constat ex
 probate p̄mi absurdi, atq ex his necessario sequitur nul-
 lum oīs dari actum meritorium vel demeritorium si actus
 vitalis distinguitur ab actione per quam fit.

Item cum absurdum, qd etiam implicat contradic-
 tionem ē ex precedentibus absurdis necessario sequitur vel in
 iis implicite contractur, ē in iis nullum actum virtutis ēē
 foaliter bonum p̄t ullam actum vitē ēē foaliter malum, cum
 nullus actus moralis possit ēē foaliter bonus aut foaliter malus
 si actus vitalis distinguitur ab actione qua fit, ut supra ostend-
 imus ē.

Ex supradictis a. colligitur quom absurdum nempe

¶ In actibus vitalibus distinguitur ab actione per quam fit nul-
lus actus virtutis aut vitij, imo nullus oio actus voluntatis nisi
in se formaliter, & immediate liber sed tamen ut liber, mediati & per
denominacionem extrinsecam ab actione per quam fit quies
& ipso actu tanquam suo termino nam prior a quo & origine
& liber, sicut & actus exterior dicitur esse liber solum per deno-
minacionem extrinsecam ab actu interno voluntatis imperante,
imo nullus oio erit actus interior, quia solum actus immediate &
formaliter liber dicitur actus interior, contra vero distinctione in-
ter actum voluntatis & actionem per quam fit nullus actus volun-
tatis potest esse formaliter & immediate liber, & per consequens nullus
erit actus interior.

Quarto ratio in ipso conclusio: quia in actu vitali
ut in actu voluntatis gratis & absque necessitate ponuntur ex
natura rei distincta dea illa ratio nempe ratio actionis & ratio
tendentis in obiectum suo terminum vel qualitatis actus & hanc debet
distingui ex natura rei. Consequenter patet. Hinc patet: quia bene potest dici &
illud quod actus voluntatis nisi illa qualitas sine tendentia se
ipsa dependens in fieri & consequenti ab ipso principio vitali
sive ab ipsa voluntate in genere causa efficientis, quemadmo-
dum e. dicitur v. g. duratio, & reliqui modi hanc dependentiam a suo
obiecto in genere causa materialis per dependentiam ex natura rei dis-
tinctam a seipso sed per dependentiam oio identificatam, si-
militer dici potest actualitati vitalem dependere a sua causa vitali
in genere causa efficientis nisi per dependentiam & distinctionem a
parte rei sed nisi identificatam cum distinctione absque necessitate
invenienda nisi sit, nec ulla sit necessitas nec ullam efficientem fundere
predictam distinctionem asserendi, ut infra constabit ex solutione
objectionum.

Quinto patet: quia de conceptu intrinseco actus vitalis
a. g. amoris & illationis & actualis dependentia eorumdem
factum a principio vitali voluntatis vel illius ratio influxus
& concursus actus dependentem potantem ad predictos actus & actus
vitalis a parte rei hanc distinguitur ab actione quae fit a parte
vitali. Consequenter satis patet. Hinc patet: quia si Deus produceret in
voluntate, amorem absque concursu actus eisdem voluntatis,
ut fieri potest iuxta sententiam doctorem sapientium distinctio-
nem inter actum vitalem & productum concurrentem, tunc volun-
tas amaret & hanc amaret quod implicat. amaret quidem, si re-
ponitur fuisse productum amorem in voluntate, qui eam
formaliter

faciliter condiscitur amantem, sicuti calor potius in vitro condiscitur 35.
quam in robore. Faciliter calidum ex altera vero parte licet ha-
beret huiusmodi actum, si tamen amaret, quia amare est velle bonum,
atque velle bonum si sit illigibile, sine aliquo conatu est efficientia
vel determinatio actus ad bonum alterius provenientem ab intrin-
seco. Similiter si Deus in illius Petri signum promoveret illius-
que ab eo concursu actus eiusdem illius tunc Petrus illigeret et
illigeret quod implicat; illigeret quidem quod supponitur in illigibile
fuit productam illationem; contra vero si illigeret, quia
illigeret est attendere ad obiectum, atque si sit conceptus attendere ad
aliquid sine conatu spiritus attendentis qui necessario importat
aliquam efficientiam. ex his a. p. de ratione entitatis
quam importat actus amoris et voluntatis si solum est ratio quali-
tatis sine tendentia in obiectum, sed etiam dependentia a voluntate
in genere, et efficientia et applicante ad amandum, simili-
ter de ratione entitatis in qua consistit actus illationis si solum
est qualitas sine tendentia in obiectum illigibile sed etiam de con-
currentia ab illius actu se mouente et applicante ad aliquam cog-
noscendum, vnde experimur quod magis attendimus ad unum obiectum
eo magis nos potest attendere ad alia, ex quo colligitur attentionem
et conatum illigibilem.

Denique probari potest quod omnis actus vitalis, ut est actus
cognitionis et amoris, est vita in actu deo. Et de quo
faciliter substantia vivens se movet ab intrinseco, et per consequens
se ipse motus ab intrinseco, si quidem motus est de per se facilliter
aliquid se ipsum movet aut movetur a se ipso vel ab alio; quia
nisi vera ratio si sit assignari, ut etiam alii bene notantur,
cur implicet dari substantiam illatorem quod si possit vitam cognitio-
nem, producere se deo tamen recipere a Deo, sicut Angeli recipiunt
conscientiam sententiam recipiunt a Deo, quod impressis rebus quas
possunt cognoscere intuitivum. Obiectiones quoque potest adferri
contra propositionem iam probatam, et faciunt contra sequen-
tem, et ideo illas commodis infra propositionem istam solvemus.

Dico deo. Visio Dei non potest per vitam potest fieri
ab eo concursu actus illigibilem. pro hac propositione faciunt omnes
philosophos negam allegati pro conclusionem precedentem, et alii inter
quos est Pasquier, in 2da d. 9. cap. 3. et alii, qui licet essent
solum vitalem ex natura rei distingui ab attentione, per quam procedit
a sua potentia vitali, negant tamen unionem Dei vel attentionem actum
vitalem potest fieri ab eo dependentiam actus a sua potentia vitali,
D

In reuera parum coherenter dicitur dici; nra vero conclusio e
contra ocs supra relatos contra primam propositionem, exceptis
tu Vaquez & in quibus alys.

Hac propositio pte abq argis inductis ab autho-
ritate nra a rades quibus e probata prima propositio, cum e.
Illa probant actionem nrae dependentiam a pota vitali in genere
caae efficientis e de intrinseca rade causabilis acty vitalis, nra
actus vitalis distingui ab actione per quam fit a pota vitali e
visio Dei sit acty vitalis, consequenter idem probant de visione
Dei, ex quo manifeste sequitur huiusmodi Dei h poe fieri abq
concurra illius.

Obijes primo: qd Deus se solo efficitur, quic-
quid efficit ead ead in hoc illigatur solum de. qd qd qd n
indant ead rade dependentiam a caa ead nra dependentiam
ab huiusmodi caa nra dependentiam conceditur, h a sermo
sit etiam de qd quae intellunt dependentiam a caa ead nra den-
tificatam e ead rade negatur h a e conseq; nra nra rade nra
quicquid derogat diuina gloria, qd nra nra arguitur in Deo
huffectio ex ead qd ipse n potit producere chimaram, ead qd chimara
in se implicat contradictionem, ita quae nulla arguitur huffectio
in Deo, ead qd ipse n potit se solo abq concurra actus illius
creati efficitur visionem, nra qd implicat poni visionem Dei effe-
ctus independentem ab illius creati, vs ex rade nra ead qd, acty
hoc nra magis persuadet, qd Deus tanta coe nra rade nra nra
viam modum v: q: obi, dusem, vel visionem abq eorum obis,
imprimis qd nra nra ead rade dependentem a huiusmodi rade
h modi.

Obijes 2do: visio Dei sit ead acty vitalis illius
creati, licet actus nra procedat ab ipse illius tanquam a principio
immediato e gratis aueritur illam nra ead nra actus nra
ab illius. Conseq; pte. huiusmodi: qd ad h ut visio sit acty vitalis,
sufficit qd in genere caae efficientis procedat a lumine glorie, qd
pde nra pota vitalis, ead qd nra dicitur ordinem ad actum, cuius obitu
continetur intra limites obitu aduquati pota vitalis illius, qd
hoc ead qd nra nra visio dicitur acty vitalis nra illius, qd
hoc ead qd nra nra ordinem a illius, licet illius nra dicitur ordinem
ad ipsam.

ro a. dicitur et sic considerat in hoc qd de ratione actus vitalis e ut
ut in quo vivens in statu naturali se fortiter movet ab intrin-
seco, hoc e. reperitur in visione si illi in eam actu in se habeat
sicut illi illam si respiciat neg exigit, atqui de. rabe. tota vitalis
e ut ut ab intrinseco debita vultu naturali ut e vultu illius
aliquo in erit illi pota vitalis, ac provide, neg visio per actum
dependentiam a lumine poterit dici actus vitalis, cum lumen n de-
beat ab intrinseco substantie illius, ut infra constabit.

Obijes 3to: omnis enim actus vitalis fieri v.g:
vel charitatis pot fieri dependenter ab habitu, ut fit in iustis, et
independenter ab habitu, ut fit in doctis qui incipiunt eru-
dere vel subsistentur e actus vitalis fieri, charitatis etc n depen-
det fortiter de habitu, et per consequens neg expro. fortiter
dependet ab illo, alioquin nunquam fieri pot sine habitu.

Ro negando Ans e a seculo n actum fieri, charitatis etc
qui fit in habente habitu vel charitatis se ipso fortiter pen-
dente ab eodem habitu e pota illi aut voluntatis, si in eo talis
actus neg fieri absolutam Dei potam pot fieri abq huiusmodi
habitu e illi actus vero fieri vel charitatis qui fit in eo qui
n fit huiusmodi habitum expro fortiter pendet ab aliquo principio
transiente vel a Deo extrinseco ambiente e ab illo aut volun-
tate, e ideo actus fieri charitatis etc qui fit in habente habitum
fieri vel charitatis e vno didonety ac vivens in illo qui fit in
habente huiusmodi habitum, quamvis e. ipm actus n sint inveni in-
ter se ex parte obij vel modi tendendi in obij qd. in valore divini
ex parte principum a quib dependens.

Obijes 4to: Illeto divina e actus vitalis, nec tm
metus actionem proprie dicitur, sed tm e actio grammati-
calis, ut fit ex eo qd. illeto divina e concitata spiritus sancti,
nec tm in eo pot illeto nem quicquam agitur vel produetur e vno
vivendum e etiam de illeto nem creata, ac provide, visio Dei
poterit a Deo produci abq concurre actus illi creati.

Ro fit qd omnis illeto divina e equalis, hoc e.
illeto divina tm e omis tribus divinis personis n virtuat, veram
actionem, e qd per illam ut sic nihil produatur per illeto nem
tm divinum, notionalem qua e propria. Patris produitur, Verbum
divinum, e qd illeto e omis e notionalis reatit e dem fit ad-
huc verum e dicere illeto nem divinum e productivam.

ideo involuere veram actionem.

Re 2do quoad dicitur de rade illitionis eē modum
vel actionem per quam fit ab illitu sermonem eē de illitione tm
creata, q̄a cum ipsa n̄ identifiatur cum p̄cia vitali aut vita
radicali sua cum ipsa sub̄tia directa, sed ab ea distinguitur,
ita ut sit vita actualis, necessario debet impuēdere actiūam
processionem a vita radicali & mediante huiusmodi proessione
connecti cum illa. contra vero illitio diuina extrahis cum
sit idem cum ipsa Dei sub̄tia, ideo nullam exigit actionem
mediam per quam connectatur cum ipsa Dei sub̄tia, vel con-
nectatur in rade acty vitalis sive vita in actu 2do eē vita
actualis, & ideo S. Thomas q. 4. de veritate. art. 2. ad 3. recte
docet Deum p̄ce illigere, sive p̄ce q̄d aliquid procedat, q̄a in ipso
eē idem illitū & intelligere, q̄d in nobis n̄ accidit. Ut a. meli-
perceptatur distinctio inter actum vitalem illitionis creatoy
eē actum vitalem illitionis diuine, addendum eē actum vitalem
creatum & operacōem per quam viuens creatum in suo statu natū
se mouet ab intrinseco sive ab intrinseco, n̄ perficit, viuens
etiam creatum vere actum vitalem sibi facit, vnde acty vitalis
necessario distinguitur a sua p̄cia vitali & a vita radicali, & id-
circo acty vitalis creaty p̄t impuēdere eē motum eē veram actionem.
ex his a. p̄t q̄d acty vitalis n̄ tm per inhaerentiam connectatur
cum ipsa sub̄tia viuente tanquam cum suo ob̄to, sed etiam per
actiōem tanquam cum sua efficiente, q̄a per identitatem multo
meli- cum illa connectitur quam acty vitalis creaty per actiōem
& inhaerentiam connectatur cum p̄cia vitali aut vita radicali creata.
ex his a. colligi q̄d cum supradictis conatum eē determinacōem ac-
tūam eē de rade amoris & volitionis, conatum vero eē attentionem
eē de rade attentionis & cognitiōis hoc illigendum eē de amore
& volitione de illitione & cognitiōe creata, quae eē distincta a
sua p̄cia vitali, q̄d si neg amorem aut volitionem sive conatu eē de-
terminacōe actiūe diuina voluntatis neg illitionem diuinam sive
conatu eē attentione diuini illitū apprehendimus, n̄ oritur ex n̄ā
ob̄to sed tm ex impuēctione n̄i modi cognoscendi.

Ob̄ies 3to rade eē cetera illitionis p̄ce consistit
in tendentia ad ob̄to sive in hoc q̄d ipsa illitū actu exprimat & re-
p̄sentet ob̄to, sed hoc totum saluatur ab actiūa dependentia ab
ipso illitu, & talis dependentia n̄ eē de cetera illitionis, eē per consequens
neg de cetera visiois Dei & visio Dei poterit fieri sine p̄dicta
dependentia. Si nego me q̄a rade eē cetera illitionis creata
grater

inter sententiam in obitu vel representationem eundem obitu 57.
includit etiam, processionem a potentia vitali illius, sine qua
processione illud non est actus vitalis nec vita actualis.

Quia: Deus per absolutam suam potentiam per pro-
cedere in illud qualitatem aliquam qua percipit hanc rationem
tendentis in obitu absq. dependentia effectiva ab illud, sed illa
qualitas est illud, siquidem exprimeret & representaret illud
obitu & influxu actus illud in illationem non est de eius essentia
& per consequens potest ab eis separari & vni Deo poni, sine influxu
actus illud. **2°** transeat ma: nego min: quia qualitas illa
non est vita, hoc est, non est actus vitalis sine vita in actu deo aut vita
actualis, siquidem non est de quo se vivens movet ad intrinsecum, ac
proinde est qualitas quasi mortua qua illud modo quodam mor-
tuo tenderet in obitu, nec vero ex eo potest dixerim transeat potest
a Deo procedi prae dictam qualitatem sine activa processionem a
potentia illius, concedimus tendentiam visionis in Deum qua
nunc proceditur actu esse in Beatis & de qua solum hic
diximus, distingui ab actione per quam fit, ac proinde
potest ab ea divinitus separari, quia visio Dei, qua nunc recipitur
in Beatis est identificata cum actione per quam fit ab illud,
ut supra ostendimus ex pluribus, & praecipue ex actu vo-
luntatis qui quod hoc rem presentem non differet
a visione beatifica, cum sit eadem omnino ra-
tio omnium actuum vitalium immanentium, qui
de facto fiunt aut procedunt a suis potentibus vita-
libus ubi correspondentibus, ac proinde ex hoc con-
sequenter inferimus absq. dicimus visionem Dei non
posse fieri aut conservari absq. concursu actus
intellectus.

Nihil deest.

2° 2° potest etiam negari ma: si quis dicat ten-
dentiam illam in Deum tanquam in obitu absoluta Dei potentia
productam absq. concursu actus illud est actum vitalem non quidem
eo potest actu procedat vel actus procedat a potentia vitali illud, sed eo potest
ex sua natura exigat procedere, & effectus pendere ab illa, contra
est quia si hoc sit verum similiter potest a Deo poni in voluntate
qualitas sine tendentia voluntatis in actus bonum absq. influxu
actus voluntatis in eundem actum, hoc a. requirat, quia aliquam
amor

amor e volutio pot n ee voluntaria, qd implicat, cum de raõ
 acty voluntarij sit actiue procedere ab intellectu, e a voluntate,
 nimirum loquendo de actu voluntario creato, eodem. a. e. vñ. raõ
 tendentia voluntatis in obetu bonum, atq tendentia, acty illigij in
 obetu verum sine illigibile ob sãti pñ. 2do contra e, qd sequi-
 retur Deum pbe pcedere in voluntate tendentiam amoris in obetu
 bonum qd voluntas per actum suum efficaciter nollit amare, ac
 pvidere, voluntas per illam tendentiam amoris in se a Deo propue-
 tam coactè amaret illud bonum, siquidem acty amoris consistens
 in eadem tendentia est contrarij e oppositj acty efficacij propue-
 rationis voluntatis, qd repugnat iura coram seipsum, imò ex
 eadem repugnatione sequitur qd in eodem voluntate, pot ee simul
 amor e bonum efflax eundem obetu, ob faule, illigi p ex modo
 dictis. Sequela. a. coactè repugatur impõibili. 3tio contra
 e, qd illigibile ut illigibile e acty vitali nra vita in actu 2do, e,
 vitalitas actualis, sed tendentia illa per ad uerarios acty illigibile,
 qd est vita in actu 2do e vitalitas actualis qd scripta fõaliter est
 connexa cum pota vitali illigibile tanquam acty nra caa effici-
 ente, qd e volũq. rãgõntum. deniq contra e, qd si verã vit
 ex ea sequitur n pbe assignari racem cur Deo n pot facere ali-
 quam illigibile tendentiam, in obetu illigibile, qua n exigit
 efficienter pcedere ab intellectu, e per consequens n implicabit
 substantia cui sit connexus pcedere tendentia, ut supra etiam dixi-
 mus. Sequela. a. e. absurda.

Obijes. bto: si illigibile vel illigere fõaliter e pro-
 ducere aut saltem includit actionem productivam quicquid
 diceretur illigi diceretur produci, duceretur. Sed consequens e falsũ
 q. Minor per se pñ. Major pñ. qd cum de raõ illigibilis duo
 sint, nimirum productio, e qualitas, atq illigere duo illa includat,
 sequitur rem illigibilem eo ipso qd illigatur pbe denominari productã
 ab illa productioe, e ee effectam ab illa qualitate.

Respondendo ma: ad ambagõem dico illigere sine
 illigibile includit quõdam productionem vel actionem, sed n termi-
 natam immèdiatè ad rem qua illigitur, sed ex alio modo, conigi-
 endi formatam ad qualitatem vel tendentiam in obetu eam
 qua identificatur, e dico hec qua illigibile creata pñ dici pro-
 duci, n bñ res illigibile, per huiusmodi productionem pñ denominari
 productã. addo eandem difficultatem, habere locum etiam in
 pñb modis qui capiuntur a bto per causalitatem sub identifica-
 tam, quare sicut huiusmodi qualitas denominat modum
 subter =

substantiandi vel materialiter cadendi, n. a. ipsum obitu, via etiam
actio per quam fit illud et c.

Obijcies 7mo: nutrire, augere, & generare s't
operaciones vitales, sed in us terminas distinguntur ab actione per
quam fiunt & idem dicendum e' de oibz actibz vitalibz, & per
consequens visio Dei poterit fieri sine huiusmodi actiones.

Re. negando contq: ratio e' qd nutrire, augere, & ge-
nerare, quia s't operaciones coe's oibz videntibz etiam imperfectis,
important actionem transeuntem & terminum illy sine effectum
qui s't remanere sine illa, & per consequens etiam fiunt a solo
Deo sine dependentia a pota vitali, contra vero nutrire, & apper-
tere, quae s't operaciones coe's oibz qualibz, intelligere, & velle, quae s't
coe's oibz creaturis intellectualibz, n. s't actiones transeuntes, & sed
immanentes, quae videlicet manent in qua pota vitali a qua pro-
veniunt, nec vagant s't nisi cum ab illa procedunt vel con-
servantur, ac proinde n. e' necesse ut important terminum ex na'a
rei distinctum ab actione per quam fiunt a pota vitali.

Obijcies 8mo: Intellectus illuminationem appellat actionem
grammaticalem & male, aueritur de ratione illuminationis e' acti-
onem per quam fit ab intellectu, & deo illam n. pot. fieri abiqz influxu
actus intellectus.

Re. negando huc, nullibi e' apud hunc reperit
talis propositio aut modus loquendi, ut s't etiam colligi ex eo qd
Vasquez, qui contrariam requirit sententiam, & citatur auctoritate
Aristoteli ubi s't, nihil tale pot. se offert.

Obijcies 9mo: S. Thomas 1 parte 2, 34 art. 1.
ad 3. sic ait: Illigere importat eodem habitudinem illigentis
de rem illigentem, in quo nulla ratio originis importatur, sed solum
informas quendam in illigenti nro prout illigenti notat, fit actu per formam
rei illigenti.

Re. textum inducitur revera e' deo clarum, ut
n. videatur proe. exponi, nos tñ S. Thomae ipsum S. Thomam oppo-
nimus, mo' vni loco plura eadem S. Thomae & loca obijcimus,
nimirum ea quae supra attulimus pro nra prima propositione, gra-
tiae vero ratio, & nra quidem doctrinam ab illo traditam q. 4.
pro veritate art. 2. ad 3. ubi docet o'e illigere creaturam proprie
loquendo e' dicere abiqz in ratioe sua dicendi inchoadi reflexionem
actuum in expressionem obitu, & e' in eadem expressionem sine
illuminationem ipsam obitu. Deinde opponimus doctrinam ab illo tra-
ditam 2da 2da q. 27 art. 2. in corp. ubi expresse docet
actum

actum charitatis in nobis n̄ pot̄ eē ab extrinseco sine concursu
actus voluntatis nr̄e, act. a. charitatis & visionis nr̄e illatio-
nis, quoad rem presentem, eē eadem rō rō, ut supra totas diximus,
& per se p̄t̄.

Dico 3to. Visio n̄ p̄t̄ a Deo produci atq; con-
curru maali & sustentatio illius creati. In hac proportio-
ne committunt fore oēs illi Authores qui negant visionem Dei
p̄t̄ a Deo p̄t̄ extra illatum, vel p̄t̄ a Deo produci atq; concurrere
actus ip̄s illius, eō qd̄ visio sit atq; vitalis, & de rōe intrin-
seca atq; vitalis sit ut p̄cedat ab intrinseco ip̄s viventis
& in eo recipiatur, nam quomamdam dōm Authores ponunt,
visionem Dei supra foaliter pendere ab illatu in genere eā
effluentis, ita fere oēs docant eandem visionem supra foaliter
pendere ab eodem illatu in genere eā maalis, ex quo manifesto
requiritur modo p̄t̄ta conclusio.

It̄: qd̄ sustentatio visionis Dei n̄ distinguitur
ab ipsa visione, ex nāa rei, sed eadem visio supra foaliter de-
pendet ab illatu tanquam a sua eā obiectiva & rōalī, sicut
etiam p̄t̄ & d̄ rōe r̄cipis foaliter dependet a suo obiecto. Et
visio n̄ p̄t̄ a Deo produci atq; concurrere maali ip̄s illatus
vel atq; dependentia visionis ab illatu tanquam a eā maali.
Conseq. p̄t̄: qd̄ aliquis si visio Dei produciatur atq; p̄cedat
dependentia visio Dei eēt ipsa & n̄ eēt igitur. eēt igitur qd̄ sup-
ponitur n̄ eēt ipsa qd̄ n̄ eēt foaliter identificata cum actuali
dependentia ab illatu in genere eā maalis, cum ita ipsa sit,
foaliter identificata cum eā actuali dependentia. h̄c
brigheriter p̄t̄. primo. a. p̄t̄: qd̄ in naturalib; nec in sup-
natib; auctoritate & distinctio atq; necessitate vel atq; rōalib;
& sufficienti fundito ex quo talis distinctio colligatur, atq; n̄
nullum ē huiusmodi fundito. p̄t̄: qd̄ si talis fundito eēt maxime
eēt separabilitas visionis Dei ab ip̄s illatu, atq; huiusmodi
separabilitas n̄ datur. constat, qd̄ visio Dei sicut ē quodlibet
illius ē actualis dependentia illius in obiecto & visio Dei nec
per absolutam Dei potam p̄t̄ eē extra illatum vel ab
Deo separari qd̄ aliquis si visio Dei p̄cedatur, extra
illatum eēt actualis dependentia illius in obiecto, & n̄ eēt,
actualis dependentia, eēt quidem, qd̄ eēt illud, deinde n̄ eēt,
actualis dependentia illius in obiecto, qd̄ n̄ eēt coniuncta cum illatu,
ac p̄t̄ nec illius per ipsam actu tenderet in obiecto in quo
rō actualis dependentia foaliter consistit.

R. de r̄

19.
Actualem tendentiam illius in obiecto suo appetitivam, quae scilicet
ex sua natura exigit in actualis tendentia in obiecto.

Secundo contra est, quod sicut ubi est actualis locus rei locali-
lis est duratio actualis duratio rei, ita etiam intellectus est actualis cog-
nitio vel perceptio obiecti, et per consequens actualis tendentia in
obiecto, sicut etiam ex coram sensu ubi est de per se res est actu in loco,
et duratio est de per se res est actu durans, ita etiam ex coram sensu
intellectus est actualis cognitio obiecti et actualis tendentia in obiecto,
unde etiam intellectus dicitur operatio intellectus, operatio autem non est ratio apti-
tudinalis sed actualis, quare, sicut implicat contradictionem
poni ubi non est actu obiectans, vel poni durantem in actu facientem
durare, ita implicat contradictionem poni intellectum quod non
ut seipsa ponat cum intellectu et constituat intellectum actu intelligen-
tem vel actu sentientem in obiecto.

Item vero dicitur per idem bonum, nempe quod visio
non distinguitur ex natura rei a concursu materiali quo
sustentatur ab intellectu; hoc autem patet: quod si visio non est natura
rei distingueretur a concursu materiali quo sustentatur ab intellectu,
sequeretur etiam concursum materiale quo actus voluntatis sustentatur
in voluntate distinguere ab eodem actu, sed consequens est falsum.
Et maior patet: quod est eodem modo utrumque cum aliter sit actus vitalis
Minor patet: quod si actus voluntatis veritas distingueretur a concursu
materiali quo sustentatur a voluntate, sequeretur nullum actum vo-
luntatis esse finitum et immediate liberum, quidem cooperatus
ille materialis est non prior ipso actu, et negatio ipsius actus non potest com-
poni cum actu praesupposito ad existentiam eiusdem actus, inter
quos est etiam etiam concursus ille materialis non prior ipso actu, ex
hoc autem sequitur via illa absurda, quae supra in 3^{ia} probare
prime conclusionis ostendimus sequi ex distinctione actus vitalis
ab actione per quam ipse fit a sua parte vitali.

Tertio patet idem bonum: quod concursus actusque
intellectus et visionis non distinguitur ab ipso actu visionis, ut constat
ex praedictis. Et nec concursus materialis intellectus ad visionem ab ea
distinguitur, alioquin concursus materialis ab ad illum est natura prior
non solum ipsa visionis, sed etiam concursus actusque cum illa iden-
tificata, ac prome intellectus respectu visionis non est principium
effectivum, quidem est causalitas materialis qua intellectus cooperaret
ad visionem et natura prior causalitate efficiente intellectus iden-
tificata cum visione, ac proinde intellectus respectu visionis
non est

n. est primum principium, unde potest, & per consequens nec
 ea efficiens ipsius visionis, sed est ratio falsum.
 Ex negationibus colligitur falsum est, quod multi
 asserunt, nempe quod per organum Dei visio Dei potest poni in
 lapide, vel extra intellectum, siquidem si poneretur in lapide,
 vel extra intellectum, adhuc aliter fieret intellectum videnssem
 Deum & actu n. fieret, fieret quidem, per visio est patitur
 & actualis intellectus & actualis sensus, constituit intellectum per
 intelligentem, & actu tendentem in obiectum, n. fieret, a. quod n. est
 illud in intellectu.

2do colligitur entitatem visionis imo est
 concursus alterius actus vitalis n. unius sui obiecto sine qua
 vitalis in sua recipitur mediante aliqua visione distincta, sicut hie
 vitalis unitur corpori, vel frigus materiae aquae & q. sed unius propria
 formaliter, quod unius se ipsa formaliter dependet ab intellectu tanquam a
 obiecto, ut patet, necessario etiam supra videtur intellectus tanquam
 sui suo obiecto, nihil e. quod per se habet ab alio in genere, sed modis
 hinc in intellectu tanquam obiecto, ex his a. sequitur quod Deus
 n. potest ita ponere in intellectu visionem ut ei sit unita, & ipsam
 informat ab eo inhaerentia & dependentia ab illo tanquam a
 obiecto, licet multi censent quod Deum miraculose efficiere ut
 calor unatur obiecto & ipsum constituat formaliter, aliter un. ab eo
 materiae dependentia ab ipsa obiecto.

CAPITULUM III

An intellectus concurrat ad vitalitatem & super-
 naturalitatem visionis?

Quod intellectus activus concurrat ad visionem constat ex supradictis,
 sed remanet definendum: an, ita concurrat ad visionem ut
 concurrat ad huius vitalitatem & supernaturalitatem. pro deci-
 sione huius controversiae praemittenda est aliqua de celebri-
 ribus Theologorum placitis circa potestatem obedientialem, cuius
 cognitio est ois necessaria ad solvendam propositam contra-
 dictionem.

Advertendum est a. primo nomine potestatis obedientialis
 significari potestatem per quam aliqua res naturalis concurrat ad
 causam